

Zadeva C-253/24 [Pelavi] ⁱ**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

9. april 2024

Predložitveno sodišče:

Corte di Appello di L'Aquila (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

4. april 2024

Tožena stranka in pritožnica:

Ministero della Giustizia

Tožeča stranka in nasprotna stranka:

NZ

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba, vložena zoper sodbo, s katero je bilo delno ugodeno predlogu tožeče stranke, v katerem je ta kot častna sodnica pri sodišču, ki je odločalo na prvi stopnji, med drugim zahtevala, naj se ugotovi, da ima status delavke v smislu prava Unije ter s tem pravico do enakovredne obravnave z ekonomskega in pravnega vidika v primerjavi z rednimi sodniki, vključno z dopustom, odsotnostjo z dela, nadomestilom za primer bolezni in nezgode, odpravnino ter socialnim varstvom in pokojninskim zavarovanjem, poleg tega pa tudi, naj se Ministero della Giustizia (ministrstvo za pravosodje, Italija) naloži plačilo odškodnine zaradi neizpolnjevanja obveznosti iz ustreznih direktiv Evropske unije in zlorabe veriženja delovnih razmerij za določen čas.

ⁱ Ime te zadeve je izmišljeno. Ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje prehodne odločbe

Razlaga členov 31 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, člena 7 Direktive 2003/88/ES ter določb 4 in 5, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega 18. marca 1999, ki je priloga k Direktivi 1999/70/ES. Predložitveno sodišče dvomi o združljivosti nacionalne ureditve z navedenimi določbami; zadevna ureditev za častnega sodnika, ki ga je mogoče opredeliti kot „delavca“ in „delavca, zaposlenega za določen čas“, določa, prvič, izgubo že pridobljene pravice do plačanega dopusta v primeru potrditve funkcije do 70. leta in, drugič, ukrep za sankcioniranje zlorabe delovnih razmerij za določen čas, ki obsega potrditev funkcije častnega sodnika do 70. leta, v primeru nepotrditve pa denarno odškodnino, pri čemer se častni sodnik v obeh primerih odpove vsem predhodno pridobljenim pravicam.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali člena 31(1) in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 7 Direktive 2003/88/ES in določba 4 okvirnega sporazuma o delu za določen čas nasprotujejo nacionalni zakonodaji, ki določa, da častni sodnik, ki ga je mogoče opredeliti kot „delavca“ in „delavca, zaposlenega za določen čas“, s potrditvijo na funkcijo do 70. leta starosti izgubi pravico do plačanega dopusta za obdobje pred potrditvijo?

2. Ali določba 5, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas nasprotuje nacionalni ureditvi, ki kot ukrep za sankcioniranje zlorabe delovnih razmerij za določen čas določa potrditev častnega sodnika do dopolnjenega 70. leta, če ta uspešno opravi izpit v postopku ocenjevanja, ki se izvede brez natečaja, v primeru neuspešno opravljanega izpita pa določa denarno odškodnino, pri čemer se častni sodnik v obeh primerih odpove predhodno pridobljenim pravicam?

Navedeno pravo Unije

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člena 31 in 47 (v nadaljevanju: Listina).

Okvirni sporazum o delu za določen čas, sklenjen 18. marca 1999, ki je priloga k Direktivi Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP; določba 2 ter zlasti določba 4 in določba 5, točka 1.

Direktiva 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (Direktiva o delovnem času), člen 7.

Sodba z dne 15. aprila 2008, Impact, C-286/06, ECLI:EU:C:2008:223 (v nadaljevanju: sodba Impact).

Sodba z dne 9. novembra 2023, Keolis Agen, od C-271/22 do C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834.

Sodba z dne 16. julija 2020, Governo della Repubblica italiana (Status italijanskih mirovnih sodnikov), C-658/18, ECLI:EU:C:2020:572 (v nadaljevanju: sodba UX).

Sodba z dne 7. aprila 2022, Ministero della Giustizia in drugi (status italijanskih mirovnih sodnikov), C-236/20, ECLI:EU:C:2022:263 (v nadaljevanju: sodba PG).

Sodba z dne 26. novembra 2014, Mascolo in drugi, od C-31/13 do C-63/13 in C-418/13, ECLI:EU:C:2014:2401 (v nadaljevanju: sodba Mascolo).

Sodba z dne 8. maja 2019, Rossato in Conservatorio di Musica F.A. Bonporti, C-494/17, ECLI:EU:C:2019:387 8 (v nadaljevanju: sodba Rossato).

Navedene določbe nacionalnega prava

Člen 29, od (1) do (9), decreto legislativo del 13 luglio 2017, n. 116 (zakonska uredba št. 116 z dne 13. julija 2017; v nadaljevanju tudi: zakonska uredba št. 116/2017), kakor je bil nadomeščen s členom 1, odstavek 629 in naslednji, legge del 30 dicembre 2021, n. 234 (zakon št. 234 z dne 30. decembra 2021):

„1. Častni sodniki, ki so v funkciji na datum začetka veljavnosti te uredbe, so na podlagi prošnje lahko potrjeni do dopolnjenega 70. leta starosti.

2. Častni sodniki, ki so v funkciji na datum začetka veljavnosti te uredbe, imajo, če niso potrjeni, ker ne vložijo prošnje za potrditev ali ne opravijo izpita v postopku ocenjevanja iz odstavka 3, pravico (ki jo lahko zavrnejo) do odškodnine v višini 2500 EUR bruto pred davčnimi odtegljaji za vsako leto dela, v katerem so imeli obravnave vsaj 80 dni, in 1500 EUR bruto pred davčnimi odtegljaji za vsako leto dela, v katerem so imeli obravnave manj kot 80 dni, pri čemer najvišja skupna odškodnina znaša 50.000 EUR bruto pred davčnimi odtegljaji. Za izračun plačila, ki se dolguje za predhodno obdobje, se obdobja opravljanja funkcije, daljša od šestih mesecev, štejejo kot eno leto. S prejetjem odškodnine se odpovejo vsem kakršnim koli nadaljnjim zahtevkom zaradi prenehanja častne funkcije.

3. Za namene potrditve iz odstavka 1 Consiglio superiore della magistratura (vrhovni sodni svet, Italija), s sklepom objavi tri ločene postopke ocenjevanja, ki se izvedejo vsako leto med triletnim obdobjem 2022–2024. Ti postopki zadevajo častne sodnike, ki opravljajo funkcijo in so na dan začetka te uredbe dopolnili: (a) več kot 16 let delovne dobe; (b) med 12 in 16 let delovne dobe; (c) manj kot 12 let delovne dobe.

4. Postopki ocenjevanja iz odstavka 3 obsegajo ustni izpit, ki traja največ 30 minut in se nanaša na praktični primer v zvezi s civilnim materialnim in procesnim pravom ali kazenskim materialnim in procesnim pravom, odvisno od področja, na katerem so kandidati izključno ali pretežno opravljali funkcijo častnega sodnika. Postopki ocenjevanja se izvajajo na ravni okrožja. Ocenjevalno komisijo sestavljajo predsednik sodišča ali njegov pooblaščenec, sodnik, ki je bil uspešen pri najmanj drugem ocenjevanju usposobljenosti in ga je imenoval sodni svet, ter odvetnik, vpisan v posebni register zastopnikov pred višjimi sodišči, ki ga imenuje svet zbornice. [...]

5. Častni sodniki se s prošnjo za sodelovanje v postopkih ocenjevanja iz odstavka 3 odpovejo vsem kakršnim koli nadaljnjim zahtevkom iz naslova preteklega opravljanja častne funkcije, razen pravici do odškodnine iz odstavka 2, če niso potrjeni.

6. Potrjeni častni sodniki se lahko v 30 dneh od obvestila o rezultatih postopka ocenjevanja iz odstavka 3 odločijo, da bodo opravljali izključno to funkcijo. V tem primeru potrjeni častni sodniki prejmejo plačilo, določeno glede na plačo in trinajsto plačo, ki 31. decembra 2021 pripada delavcem v pravosodni upravi [...]. Poleg tega se izplača sodniško nadomestilo v višini dvakratnika nadomestila za administrativno delo, ki se izplačuje delavcem v pravosodni upravi iz prejšnjega stavka [...].

7. Potrjeni častni sodniki, ki ne izberejo možnosti iz odstavka 6, prejmejo plačilo, določeno glede na plačo in trinajsto plačo, ki 31. decembra 2021 pripada delavcem v pravosodni upravi [...]. Smiselno se uporabljajo določbe člena 1(3) te uredbe, ki se izključno nanašajo na opravljanje funkcije na način, ki omogoča hkratno opravljanje drugega dela ali poklicnih dejavnosti.

8. Častnim sodnikom se odobrijo boni za prehrano v višini, ki velja za delavce v pravosodni upravi, in sicer za vsako obravnavo, ki traja več kot šest ur, kot izhaja iz posebnega potrdila, ki ga izda vodja urada sodišča.

9. Častnim sodnikom, ki so v funkciji na datum začetka veljavnosti te uredbe, funkcija preneha, če ne vložijo prošnje za sodelovanje v postopku ocenjevanja iz odstavka 3.“

Člen 15a(2) in (3) decreto-legge del 22 giugno 2023, n. 75 (uredba-zakon št. 75 z dne 22. junija 2023), ki je bila s spremembami preoblikovana v legge del 10 agosto 2023, n. 112 (zakon št. 112 z dne 10. avgusta 2023):

„2. Častni sodniki z zaprtega seznama, potrjeni v skladu s členom 29 zakonske uredbe št. 116 z dne 13. julija 2017, ki so se odločili, da bodo opravljali izključno to funkcijo, so vključeni v splošno obvezno zavarovanje pri zavodu INPS.

3. Brez poseganja v določbe odstavka 5 častni sodniki z zaprtega seznama, potrjeni v skladu s členom 29 zakonske uredbe št. 116 z dne 13. julija 2017, ki opravljajo svojo funkcijo na neizključni podlagi ter so upravičeni do prijave pri

Cassa nazionale di previdenza e assistenza forense (nacionalni sklad za socialno varstvo in pokojninsko zavarovanje pravnikov, Italija), ostanejo prijavljeni pri tem skladu“.

Povzetek dejanskega stanja in bistvenih trditev strank iz postopka v glavni stvari

- 1 Nasprotna stranka (v nadaljevanju: častna sodnica) in tožeča stranka na prvi stopnji je častna sodnica, ki od 14. 2. 2001 neprekinjeno dela na enem od sodišč prve stopnje.
- 2 Od tega datuma je imela povprečno tri obravnave na teden in v povprečju napisala več kot 200 sodb na leto, večinoma v kazenskih zadevah. Obravnave ni vodila v času vsakoletnih sodnih počitnic (ki so zakonsko določene od 1. do 31. avgusta).
- 3 Sprva je bila imenovana na funkcijo za tri leta, nato pa se je imenovanje podaljševalo vsaka štiri leta, vse do 13. 12. 2022, ko je bila dokončno potrjena do dopolnjenega 70. leta starosti.
- 4 Do te potrditve je bila članica odvetniške zbornice in je lahko svobodno opravljala odvetniški poklic v drugem okrožju, kot je okrožje sodišča prve stopnje, kjer je opravljala funkcijo, pri čemer je plačevala obvezne prispevke pri nacionalnem skladu za socialno varstvo pravnikov, to je ustanovi, ki odvetnikom zagotavlja socialno varstvo in pokojninsko zavarovanje glede na njihove dohodke. Zaradi članstva v odvetniški zbornici in prijave pri nacionalnem skladu za socialno varstvo pravnikov je obveznost plačila prispevkov veljala tudi za nadomestila, ki so izhajala iz opravljanja funkcije častne sodnice.
- 5 Od 14. 2. 2001 do 13. 12. 2022 je prejela nadomestilo, izračunano na podlagi števila opravljenih obravnave, v višini 98 EUR na obravnavo, poleg tega pa tudi dodatek v višini 98 EUR, če je delovna obveznost preseгла 5 ur v enem dnevu. Nadomestilo ni bilo izplačano v času sodnih počitnic.
- 6 Za nadomestila, izplačana za opravljanje funkcije častne sodnice, je ministrstvo do 13. 12. 2022 pri skladu za socialno varstvo pravnikov vplačevalo prispevke za socialno varnost v višini 4 % (t. i. dodatni prispevek), častna sodnica pa je plačevala t. i. osebni prispevek, ki je znašal 14,5–15 % njenega celotnega neto dohodka iz poklicne dejavnosti (to je zneska nadomestil in dohodka iz odvetniške dejavnosti).
- 7 V postopku na prvi stopnji je častna sodnica na podlagi predloga dosegla, da je bila opredeljena kot delavka v smislu prava Unije (in ne kot zaposlena oseba v smislu nacionalnega prava), poleg tega pa je predlagala tudi, da se ugotovi njena pravica do prejemanja enakega plačila kot „redni sodniki“ (poklicni sodniki) in da se ministrstvu za pravosodje naloži plačilo odškodnine za zlorabo veriženja delovnih razmerij, ki jo je sodišče prve stopnje določilo v višini devetih mesečnih plač. Vendar je navedeno sodišče pravico do izplačila preteklih prejemkov

priznalo le v okviru petletnega zastaralnega roka, ki velja za terjatve iz naslova delovnega razmerja.

- 8 Ministrstvo za pravosodje je zoper to odločbo vložilo pritožbo, v kateri je primerljivost funkcije častnega in poklicnega sodnika izpodbijalo na podlagi več elementov, med katerimi so bili neobstoj javnega natečaja za nastop funkcije, nižja kakovost in manjša količina dela, ki ga opravlja častni sodnik, ter združljivost funkcije z drugimi poklicnimi dejavnostmi, ki velja za častnega sodnika, ne pa tudi za javnega uslužbenca. Poleg tega je zanikalo zlorabo veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas in trdilo, da je treba vsako imenovanje častnega sodnika šteti za novo imenovanje, do katerega zadevna oseba nima nobene pravice, ampak ima le prednost pri dodelitvi funkcije.
- 9 Častna sodnica je tem trditvam oporekala in vložila nasprotno pritožbo, v kateri je izpodbijala opredelitev terjatev, ki jo je podalo prvostopenjsko sodišče, kot terjatev iz naslova delovnega razmerja in ne kot odškodninskih terjatev, zaradi česar se je uporabil zastaralni rok petih let namesto desetih.
- 10 Med pritožbenim postopkom je častna sodnica opravila „potrditveni postopek“, uveden z zakonom št. 234/2021 (člen 1(629) in naslednji), v katerem je za častne sodnike v funkciji na dan 1. januarja 2022 določena možnost, da se jim po uspešno opravljenem izpitu v postopku ocenjevanja funkcija potrdi do dopolnjenega 70. leta starosti, s čimer je bila odpravljena potreba po podaljšanju ali vmesnih potrditvah. Tako potrjeni častni sodniki so upravičeni do fiksnega plačila, določenega na podlagi plače upravnega uradnika, zaposlenega pri ministrstvu, ter do sodniškega nadomestila in bona za prehrano. Prejemki se izplačajo tudi v času sodnih počitnic, ko ne opravljajo zadolžitev. Če se potrjeni častni sodniki odločijo, da bodo opravljali izključno to funkcijo, so izbrisani iz registra odvetnikov in izstopijo iz sklada za socialno varstvo pravnikov, vendar so na podlagi prijave pri zavodu INPS upravičeni do pravic iz sistema pokojninskega zavarovanja zaposlenih oseb (člen 15a uredbe z zakonsko močjo št. 75/2023, kakor je bila spremenjena v zakon št. 112/2023). Če pa se odločijo, da ostanejo prijavljeni pri skladu za socialno varstvo pravnikov (in s tem izberejo možnost nadaljnega opravljanja odvetniškega poklica), pri skladu še naprej vplačujejo prispevke na podlagi dohodka iz odvetniške dejavnosti.
- 11 Častna sodnica je morala za potrditev funkcije opraviti ustni izpit o praktičnem primeru s področja, na katerem je večinoma opravljala funkcijo častne sodnice. Častna sodnica je bila potrjena z odločbo ministrstva za pravosodje z dne 13. decembra 2022 in se je odločila, da bo opravljala izključno častno funkcijo. V tem primeru se za častne sodnike ne uporabljajo določbe, s katerimi je izključena (1) vzpostavitev delovnega razmerja v javnem sektorju, (2) omejitev delovne obveznosti na dva dni na teden, (3) časovna omejitev funkcije (člen 1(3) zakonske uredbe št. 116/2017).
- 12 Zakon določa, da vložitev prošnje za sodelovanje v postopku ocenjevanja, ki se izvede za potrditev, ne glede na izid postopka povzroči odpoved vsem nadaljnjim

pravicam, ki so bile predhodno pridobljene. Poleg tega je tudi določeno, da nevrožitev prošnje pomeni prenehanje opravljanja funkcije častnega sodnika za posameznike, ki so to funkcijo zasedali več kot štiri leta, pri čemer so upravičeni do odškodnine, ki se določi glede na število let opravljanja funkcije.

- 13 Ministrstvo je po potrditvi častne sodnice predlagalo, naj se ugotovi, da je predmet spora prenehal obstajati. Častna sodnica je ugovarjala in predložitvenemu sodišču predlagala, naj postavi vprašanje ustavnosti, ki se nanaša na omenjeno odpoved predhodno pridobljenim pravicam v skladu zakonom, in sicer zaradi kršitve več določb italijanske ustave glede na določbo 5, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega 18. marca 1999, ki je priloga k Direktivi Sveta 1999/70/ES z dne 28. marca 1999.

Kratka obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 14 Predložitveno sodišče po eni strani meni, da je Sodišču primerno predložiti prvo vprašanje zaradi neposrednega učinka člena 31(2) Listine in člena 7 Direktive 2003/88/ES (glej sodbo z dne 9. novembra 2023, Keolis Agen, od C-271/22 do C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834), člena 47(1) Listine in določbe 4 okvirnega sporazuma o delu za določen čas (glej sodbo z dne 15. aprila 2008, Impact, C-286/06, ECLI:EU:C:2008:223, v nadaljevanju: sodba Impact), iz katere izhaja, da ima nacionalni pravosodni organ pristojnost/obveznost, da ne uporabi nacionalne zakonodaje, ki je v nasprotju s to določbo. Po drugi strani navedeno sodišče z drugim vprašanjem meni, da je z vidika razumnega trajanja postopka primerno vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe glede določbe 5, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas, čeprav nima neposrednega učinka (glej sodbo Impact), ker bi odgovor na to vprašanje olajšal presojo, ali je Corte costituzionale (ustavno sodišče, Italija) treba predložiti vprašanje o ustavnosti nacionalnega predpisa, uporabe katerega ni mogoče opustiti.
- 15 Predložitveno sodišče navaja, da je seznanjeno s tekočim postopkom za ugotavljanje kršitev, ki ga je sprožila Komisija in katerega predmet je italijanska zakonodaja, ki se uporablja za častne sodnike, ker je bil Italiji 15. julija 2021 poslan uradni opomin, ki mu je dne 15. julija 2022 sledil nov (po začetku veljavnosti ureditve, ki je predmet tega predloga za sprejetje predhodne odločbe), poleg tega pa je bilo 14. julija 2023 izdano tudi obrazloženo mnenje.
- 16 Navaja tudi, da se predmet te zadeve delno razlikuje od zadeve C-548/22, ki teče pred Sodiščem, in meni, da je Sodišču primerno predložiti več dejanskih in pravnih elementov v zvezi s pravnim statusom častnih sodnikov v Italiji.

Opredelitev častne sodnice kot „delavke“ v smislu prava Unije

- 17 Ob upoštevanju načel, ki jih je razvilo Sodišče, zlasti v sodbah UX in PG, predložitveno sodišče meni, da je častna sodnica v okviru svoje funkcije na sodišču prve stopnje opravljala resnične in dejanske storitve, ki niso bile zgolj

obrobne, če se upošteva delovno učinkovitost, ki je dokazana s številom izdanih aktov in obravnav, ter naravo in strukturo nadomestil, predvidenih za častne sodnike, ki jih nikakor ni mogoče šteti zgolj za povračilo stroškov, saj so tesno povezana z opravljenimi storitvami, tudi v smislu narave in količine.

- 18 Poleg tega je bilo delovno razmerje, ki je častno sodnico do 13. 12. 2022 vezalo na ministrstvo za pravosodje, sklenjeno za določen čas: najprej je bila imenovana za tri leta, nato pa se je opravljanje funkcije nadaljevalo na podlagi štiriletnih podaljšanj vse do izida postopka potrditve iz člena 29 zakonske uredbe št. 116/2017. Tudi v obravnavanem primeru je bil torej konec delovnega razmerja „določen z objektivnimi pogoji, kakršni so potek določenega datuma, dokončanje določene naloge ali nastop posebnega dogodka“ (sodba UX, točka 131).
- 19 Na podlagi navedenih dejstev predložitveno sodišče meni, da je častno sodnico pravilno opredeliti kot „delavko“ za namene uporabe člena 7 Direktive o delovnem času in kot „delavko, zaposleno za določen čas“ za namene uporabe okvirnega sporazuma.
- 20 Iz člena 7 Direktive o delovnem času, v katerem je natančneje opredeljena pravica iz člena 31(2) Listine, izhaja pravica do izrabe plačanega dopusta najmanj v obdobju štirih tednov na leto, na katero se lahko častna sodnica neposredno sklicuje (glej sodbo z dne 9. novembra 2023, Keolis Agen, od C-271/22 do C-275/22, točka 28).
- 21 Z določbo 4(1) okvirnega sporazuma je prepovedano različno obravnavanje pogojev zaposlitev častne sodnice glede na primerljive delavce, zaposlene za nedoločen čas, razen če to ni upravičljivo iz objektivnih razlogov.
- 22 Predložitveno sodišče pa tako kot prvostopenjsko sodišče izključuje obstoj „odvisnega delovnega razmerja“ v smislu nacionalnega prava, ki omogoča dostop do širšega in splošnejšega obsega varstva, kot je priznано s pravom Unije (na primer v zvezi s prenehanjem delovnega razmerja), za katero še naprej velja nacionalna ureditev.

Vidik plačila

- 23 Predložitveno sodišče na podlagi nekaterih vidikov, ki jih je Sodišče preučilo v sodbi PG (točki 42 in 53), v zvezi s primerljivostjo mirovni sodnikov z rednimi sodniki in obstojem objektivnih razlogov za razlikovanje, povezanih zlasti z razlikami v kvalifikacijah in nalogah ter načini dostopa do funkcije, meni, da častna sodnica za namene plačila ni primerljiva z rednim sodnikom.

Dopust

- 24 Predložitveno sodišče poudarja, da med strankama ni sporno, da častna sodnica vsako leto v obdobju sodnih počitnic (od 1. do 31. avgusta) ni vodila nobene obravnave in da tega ni mogla storiti, ker v skladu z zakonom redna dejavnost

sodišča prve stopnje v tem obdobju miruje. Prav tako ni sporno, da častna sodnica v navedenem obdobju ni prejela plačila vse do potrditve 13. 12. 2022. Ta okoliščina je sama po sebi v nasprotju s pravico do dopusta, ki je častni sodnici priznana kot delavki.

- 25 Ker je treba obe pravici (pravico do dopusta in pravico do nadomestila za dopust) šteti za neločljivo povezani, pri prenosu prava Unije v nacionalno pravo ni mogoče odstopati od pravice do izplačila nadomestila v času dopusta. Člena 7 Direktive o delovnem času namreč ni med določbami, od katerih je v skladu s to direktivo odstopanje izrecno dovoljeno. Pravica do plačila nadomestila v času dopusta, ki jo določa pravo Unije, je torej zavezujoča. Kot načelo socialnega prava Unije je posebnega pomena in je ni mogoče razlagati ozko (glej na primer sodbi z dne 22. aprila 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, ECLI:EU:C:2010:215, in z dne 20. julija 2016, Maschek, C-341/15, ECLI:EU:C:2016:576).
- 26 Predložitveno sodišče se sklicuje na sodno prakso Sodišča, zlasti na sodbo PG (točki 53 in 54), v kateri je Sodišče preučilo pravico mirovnih sodnikov do dopusta tudi z vidika delovnih pogojev v smislu različnega obravnavanja glede na redne sodnike in v bistvu menilo, da razlike v načinu zaposlovanja, zahtevanih kvalifikacijah in nalogah niso elementi, s katerimi bi bilo mogoče upravičiti tudi različno obravnavanje glede plačanega dopusta.
- 27 Navedeno sodišče meni, da ni dejanske potrebe po razlikovanju pri odmeri dopusta za redne sodnike in častne sodnike, vendar je za obe skupini razumno, da odmera sovпада s številom dni, ko redna dejavnost sodišč miruje. Ugotavlja tudi, da je bilo s tega vidika z zakonsko uredbo št. 116/2017 določeno, da častni sodniki med sodnimi počitnicami ne opravljajo dejavnosti, razen za posebne potrebe poslovanja sodišča (člen 24), čeprav od prehoda delovnega razmerja v zaposlitev za nedoločen čas (člen 29) predvideno plačilo prejema tudi v navedenem obdobju.
- 28 Predložitveno sodišče poleg tega poudarja, da je častna sodnica pred začetkom veljavnosti člena 29 zakonske uredbe št. 116/2017 in vložitev prošnje za potrditev do 70. leta, ki pomeni odpoved vsem predhodno pridobljenim pravicam, imela pravico, da bi se njenemu predlogu deloma ugodilo kot „delavki“ in „delavki, zaposleni za določen čas“. Natančneje, ugoditev bi bila mogoča v delu, ki se nanaša na izplačilo nadomestila v obdobju, v katerem je dejansko izkoristila letni dopust, to je vsako leto od 1. do 31. avgusta. Za namene presoje Sodišča poudarja, da se predlog, ki mu ni mogoče ugoditi, ne nanaša na „nadomestilo za neizrabljen dopust“, ki ga ni mogoče izplačati do prenehanja delovnega razmerja, temveč na izplačilo dopusta, za katerega ni sporno, da je bil izkoriščen v času sodnih počitnic (v okviru zastaralnega roka).

Socialno varstvo in pokojninsko zavarovanje

- 29 Z izpodbijano sodbo je bil zavrnjen predlog častne sodnice, naj se ugotovi upravičenost do varstva v okviru socialne varnosti in ministrstvu naloži, naj ji pri pristojnih zavodih plačuje prispevke za socialno varstvo in zavarovanje ter ji povrne škodo, ki ji je nastala zaradi neplačevanja prispevkov, saj je pogoj za to pravico ugotovitev nastanka delovnega razmerja v javni upravi z ministrstvom, kar pa v obravnavani zadevi ni bilo zahtevano.
- 30 Predložitveno sodišče ob sklicevanju na sodbo PG opozarja, da določba 4 sporazuma: (1) določa, da „izključitve mirovnih sodnikov iz vsakršne [...] oblike socialnega varstva in pokojninskega zavarovanja“ ni mogoče sprejeti (točka 53); (2) nasprotuje nacionalni ureditvi, ki za mirovnega sodnika, ki ga je mogoče opredeliti kot delavca, zaposlenega za določen čas, ne določa nobene pravice do koriščenja sistema socialnega varstva in pokojninskega zavarovanja, ki izhaja iz delovnega razmerja, kot je ta, ki je določena za redne sodnike, če je ta mirovni sodnik v položaju, ki je primerljiv s položajem rednih sodnikov (točka 54).
- 31 Ker je torej določba 4, točka 1, okvirnega sporazuma brezpogojna in dovolj natančna, da se posameznik lahko sklicuje nanjo pred nacionalnim sodiščem (sodba Impact, točka 2 izreka), mora nacionalno sodišče odpraviti diskriminatorno obravnavanje, če je to zahtevano, tudi tako, da ne uporabi nacionalne ureditve.
- 32 Vendar predložitveno sodišče poudarja, da je bila častna sodnica v socialna in pokojninska zavarovanja pri skladu za socialno varstvo pravnikov vključena tudi za dejavnost, ki jo je opravljala kot častna sodnica: ta oblika socialnega varstva je obvezna in izhaja iz vpisa častne sodnice v register odvetnikov.
- 33 Vpis v register odvetnikov in s tem vključitev v socialna in pokojninska zavarovanja, ki jih zagotavlja sklad za socialno varstvo pravnikov, je bil odvisen od odločitve častne sodnice, na podlagi katere bi poleg funkcije častne sodnice lahko še naprej opravljala odvetniško dejavnost. Ta možnost je rednim sodnikom v celoti onemogočena.
- 34 Ker je častna sodnica torej bila vključena v določeno obliko socialnega zavarovanja zaradi opravljanja svoje funkcije in bo vanj vključena tudi v prihodnosti, predložitveno sodišče meni, da je treba razliko med pogoji tega varstva in pogoji, določenimi za redne sodnike, šteti za upravičeno glede na to, da lahko častni sodniki, ki se odločijo, da ostanejo vpisani v register odvetnikov in s tem prijavljeni pri skladu za socialno varnost pravnikov, v nasprotju z rednimi sodniki še naprej opravljajo odvetniški poklic.

Prvo vprašanje: dvomi o združljivosti neizplačevanja nadomestila za dopust za obdobje pred potrditvijo pogodbe o zaposlitvi za določen čas s pravom Unije, zlasti z določbo 4 okvirnega sporazuma o delu za določen čas

- 35 Po mnenju predložitvenega sodišča je člen 29(5) zakonske uredbe št. 116/2017 v bistvu pomenil zakonski odvzem pravic, ki častni sodnici pripadajo na podlagi prošnje za nadaljnje opravljanje te funkcije, na kateri je bila od leta 2001. Če

namreč častna sodnica ne bi vložila prošnje za potrditev, ji ne bi bilo mogoče podaljšati funkcije, na katero je bila imenovana za določen čas, in tudi v preostalem časovno omejenem obdobju imenovanja za določen čas ne bi bila upravičena do varstva, določenega za izenačitev z zaposlenimi za nedoločen čas. Za dostop do prihodnjega varstva se je častna sodnica morala odpovedati predhodno pridobljenim pravicam. Sodišču se zato predlaga, naj se izreče o združljivosti odvzema teh neodtujljivih pravic s priznanjem teh pravic v prihodnjem obdobju.

- 36 Drži sicer, da delavka s tem zakonodajnim ukrepom ni pridobila samo varstva v izključno prihodnjem obdobju, temveč je tudi njeno delovno razmerje prešlo v zaposlitev za nedoločen čas. Vendar v nasprotju s primeri, obravnavanimi v sodbah Mascolo in Rossato, sporna ureditev popolnoma izključuje pravice, pridobljene med trajanjem vsake pogodbe o zaposlitvi za določen čas, zlasti pravico, da delavec ob zaposlitvi za nedoločen čas prejme nadomestilo za dopust, ki ga je izrabil med zaposlitvijo za določen čas.
- 37 Nazadnje, zakonski odvzem procesnega upravičenja za pridobitev varstva, zagotovljenega z določbo 4 okvirnega sporazuma in členom 7 Direktive o delovnem času, ob zaposlitvi za nedoločen čas vzbuja tudi dvome glede pravice do učinkovitega pravnega sredstva za varstvo pravic, zagotovljenih s pravom Unije, ki je določena v členu 47 Listine. Predložitveno sodišče poleg tega ugotavlja, da je člen 29 zakonske uredbe št. 116/2017 začel veljati med postopkom v tej zadevi, po izdaji sodbe sodišča PG, ob upoštevanju katere bi častna sodnica imela konkretne možnosti, da bi se pritožbenemu predlogu deloma ugodilo.
- 38 Zadevni zakonodajni ukrep bi se lahko razumel kot retroaktivna zakonodajna sprememba, na podlagi katere bi bilo v tekočem postopku, v katerem je stranka država (prek ministrstva za pravosodje), mogoče odločiti v korist ministrstva za pravosodje (predlog častne sodnice v zvezi z obdobjem pred prehodom delovnega razmerja v zaposlitev za nedoločen čas ne bi bil več dopusten). V tem primeru bi se pojavili dvomi o združljivosti tega ukrepa (odvzema predhodno pridobljenih pravic) – ki se zdi upravičen zgolj s ciljem omejevanja javnofinančnih odhodkov – z načeli poštenega sojenja. To velja tudi ob upoštevanju sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s členom 6 EKČP in nezdružljivostjo retroaktivne zakonodaje, ki vpliva na rešitev spora, v katerem je stranka država, z navedenim členom, če ni nujnih razlogov v javnem interesu, ki niso javnofinančne potrebe (glej ESČP, Azienda Agricola Silverfunghi S.a.s. in drugi proti Italiji, pritožbe št. 48357/07 in druge, sodba z dne 24. junija 2014). S členom 47 Listine je namreč tako kot s členom 6 EKČP zaščitena pravica do poštenega sojenja in enakosti orožij, razlagati pa ga je mogoče tudi v luči navedenega člena Konvencije, saj sta v skladu s členom 52 Listine, kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z EKČP, vsebina in obseg teh pravic (najmanj) enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa navedena konvencija.

Drugo vprašanje: postopek za prehod delovnega razmerja v zaposlitev za nedoločen čas kot ukrep za sankcioniranje zlorabe veriženja delovnih razmerij za določen čas

- 39 Predložitveno sodišče dvomi tudi o primernosti postopka za prehod delovnega razmerja v zaposlitev za nedoločen čas, da bi se izpolnila obveznost države članice iz določbe 5 okvirnega sporazuma. Poudarja, da je častna sodnica več kot enaindvajset let opravljala funkcijo z veriženjem zaposlitev za določen čas. V sodbi PG (v okviru katere ni bil preučen postopek potrditve iz člena 29 zakonske uredbe št. 116/2017) je bilo ugotovljeno, da „[je treba] [d]oločbo 5, točka 1, okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega 18. marca 1999, ki je priloga k Direktivi 1999/70/ES, razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero je delovno razmerje za določen čas lahko predmet največ treh zaporednih podaljšanj, vsakega za štiri leta, pri čemer skupno trajanje tega delovnega razmerja ne sme preseči šestnajst let, ter ki ne določa možnosti učinkovitega in odvratilnega sankcioniranja zlorabe, ki izhajajo iz podaljševanja delovnih razmerij“.
- 40 Zadevni postopek za prehod delovnega razmerja v zaposlitev za nedoločen čas je predlagan kot popravni ukrep in je odziv na zahteve Evropske komisije, tudi na podlagi sodbe UX. Če bi bil ta postopek v skladu z merili, ki jih je Sodišče določilo za zagotavljanje skladnosti z okvirnim sporazumom, bi torej pomenil „učinkovit ukrep za preprečevanje in, če je potrebno, sankcioniranje zlorabe verižnih pogodb za določen čas“ (sodba z dne 7. marca 2018, Santoro, C-494/16, ECLI:EU:C:2018:166, na katero napotuje sodba PG).
- 41 V primeru nepotrditve je določeno izplačilo nadomestila (v višini 2500 EUR bruto oziroma 1500 EUR, kar je odvisno od primera, za vsako leto opravljanja funkcije). Zato bi se lahko štelo, da je zloraba veriženja delovnih razmerij sankcionirana s potrditvijo funkcije do 70. leta ali s prejetjem odškodnine.
- 42 Neuspešno opravljen izpit v postopku ocenjevanja in prejetje odškodnine kot tudi uspešno opravljen izpit in potrditev pa pomenijo odpoved vsem pravicam iz naslova opravljanja častne funkcije v preteklosti, vključno s pravico do plačanega dopusta, ki je obravnavana v okviru prvega vprašanja.
- 43 V zvezi s postopkom ocenjevanja iz člena 29(4) zakonske uredbe št. 116/2017 se torej pojavita dva dvoma:
1. Ali je postopek ocenjevanja, ki se lahko konča s potrditvijo ali nepotrditvijo, dovolj gotov in ne naključen ali nepredvidljiv, da omogoča preoblikovanje delovnega razmerja, ki velja kot sankcija za veriženje razmerij za določen čas?
 2. Če se šteje, da je postopek ocenjevanja dovolj gotov, ker je v primeru nepotrditve predvideno plačilo odškodnine, ali je mogoče celoten ukrep šteti za dovolj močno in odvratilno sankcijo proti zlorabam razmerij za določen čas, glede na to, da postopek pomeni odpoved vsem predhodno pridobljenim pravicam?

- 44 Predložitveno sodišče se zaveda, da mora samo presoditi, ali so navedene določbe nacionalnega prava ustrezen ukrep za preprečevanje in po potrebi sankcioniranje zlorabe veriženja pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij za določen čas; vendar ugotavlja, da lahko Sodišče, ko odloča o vprašanju za predhodno odločanje, poda pojasnila, ki nacionalno sodišče usmerjajo pri njegovi presoji (sodba Mascolo, točki 82 in 83).

DELOVNI DOKUMENT